

Houbařovo ohlédnutí v údolí Malé Veleň

Martin Chocheľ

Tento článek je zpracován jako jakási vysvětlivka k povídce „Houbařská latina“ v sekci Beletrie.

Víska Malá Veleň se nachází v severních Čechách, kraji Ústeckém, okrese Děčín, na spojnici Děčín—Benešov nad Ploučnicí, cca. 6 km od Děčína a 3 km od Benešova nad Ploučnicí. Dle mého subjektivního názoru jde o nejkrásnější údolí v Čechách. Krajinný ráz je kován řekou Ploučnice, která se těsně za Benešovem nad Ploučnicí vlévá do postupně se rozšiřujícího lesnatého údolí, z nějž opět jakousi nálevkou vytéká k městu Děčínu. Řeka teče od východu k západu, údolní svahy jsou tedy situovány na jih a sever. Převýšení je na obou

stranách asi 300 m a svahy jsou dosti strmé. Díky tomu jsou zde velmi extrémní rozdíly klimatu na krátkém úseku.

Jižní svah je intenzivně zahříván Sluncem a flora je zde velmi teplomilná. Jako zajímavost uvedu vrcholovou doubravu s příměsí jeřábu břeku (!) a třešně ptačí. Z bylinného patra bych

mohl jmenovat hlavně krušík hnědý – ojediněle se vyskytující orchidej a rmen barvířský.

Podloží je čedičové s častými tufovými čočkami s výskytem třetihorních zkamenělin. Svah je mimořádně zajímavě tvarován gravitačním vrásněním. Jednou jsem zde potkal předního českého geologa Václava Cílka a celkem jsme si zanotovali! Zajímavostí jsou viklany u paty svahu. Jsou tvořeny metamorfovanou horninou z oblasti sopečného spadu.

Les je zde převážně bukový s asi hektarovým pokusem o smrkovou monokulturu. Při procházení tímto lesem je třeba si dát pozor na trhliny, které jsou velice dobře maskovány spadaným listím. Většinou se zde jde do prudkého svahu až 1:4, který odrazuje řadu starších houbařů.

A dostávám se k houbám, těm se tu evidentně daří, ikdyž je zde od začátku léta velké sucho. Ve velkém množství zde rostou holubinky namodralé, bukovky, hlínožluté, vrhavky, mandlové, nazelenalé, brunátné, révové, bílé, smrduté ..., z ryzců jmenuji hlavně peprný, ale je jich tu tak kolem 10 druhů dalších (časem doplním druhy). Pravidelně zde nacházím obrovské množství bedel vysokých, červenajících a lnatých. Na lukách pod lesem také bedlu dívčí. Další druhy vyjmenuji jen tak bez ladu a skladu: hřib dobový, plstnatý, strakoš, žlutomasý, kozák habrový, stroček trubkovitý (v obrovském množství), liška obecná, muchomůrka zelená vč. jarní formy, šedivka, panterová, růžovka, citrónová, pečárka zápašná, lesní, polní, pýchavka ježatá, obecná, kuřátka sp., ucho jidášovo, strmělka anýzka, mlženka, lošák zprohýbaný, pošvatka obecná, závojenka olověná, čirůvka fialová ... a řada dalších. Co se hřibovitých týče, není to houbařská oblast a když vynechám sebe, tak sem pravidelně chodí tak tři houbaři. Jsem za to rád.

Severní svah je naproti tomu výrazně chladnější, v zimě je zde většinu dne stín a když mrzne a svítí Slunce, je tato zóna modrošedá jinovatkou, zatímco jižní svah, prozářený zimním dnem, krásně kontrastuje s blankytem oblohy. To jsem se trochu zasníl, ale zpět: severní strana je méně strmá, je zde více lučních a pastvinných ploch, starý sad, a větší hustota obyvatelstva a zástavby. Stejně však zastavěná plocha tvoří jen cca. 2 – 4 % celé poloviny údolí. Obyvatel je v celé vesnici, to musím dodat, asi 370. Lesy jsou pestřejší, i

když převládá buk, najdou se zde i smrkové plochy, osikové a jasanové nálety a několik plošek březových předlesíků. Je zde také více povrchové vláhly a jednolitost svahu je potrhána třemi potoky.

Vlhčí lesy udělají radost lecjakému botanikovi, roste zde áron plamatý, bradáček vejčitý, podbělek šupinatý, kostival hlíznatý, jaterník podléška, konvalinka vonná, mařinka vonná, kokoříky a na písčitéch náplavech Poučnice také bledule jarní a sněženka podsněžník. Našel

jsem zde i louku se zdivočelými narcisy.

I houbař si zde přijde na své, ačkoliv, podotýkám, ani zde není tradiční houbařská oblast. Musí se hodně chodit do kopce a z kopce, mokřinami, přes kameny a přelézat padlé stromy.

Aby si tu člověk zahoubařil, musí to tu znát. Také sem pravidelně chodím jen já a jeden místní bývalý učitel. Jo, a abych nezapomněl, také jeden pýchavkář, který pobíhá po pastvinách a, k mému vzteku, vybírá vatovce, kterých tu roste docela dost.

Ve smrkových lesech rostou hlavně václavky, hříby hnědé, žlutomasé, pošvatky, čechratky podvinuté, penízovky máslové a kořenující a opeňky. Na starých pařezech jsem objevil obrovské lesklokorky.

Ve smíšených lesích a listnatých,

rosté zhruba stejné složení, které jsem jmenoval u jižního svahu. Mimo to zde nacházím křemenáč osikový, a šupinovky zlaté. Na skalách v lese rostou krásné koloděje – ty jsou pro mě, protože sem nikdo nechodí. Dá se tu nasbírat košík různých druhů pýchavek, a slizeček kořenujících. Častá je i hlíva plicní a ústříčná.

Louky skýtají potěšení z žampionů, vatovců a bedel, hlavně dívčích. Někdy se tu dají „kosou“ sklízet špičky.

Údolí Malé Veleň nemá žádné borové lesy, přesto jsem zde, snad pod jedinou borovicí, našel i krásného

kotrče kadeřavého. Myslím, že by to zde stálo za podrobný mykologický průzkum, ostatně jako celé Verneřické středohoří, ke kterému Malá Veleň geologicky náleží a na mapách s ním sousedí.

Každopádně, mám to tu rád, občas vysadím i nějaký ten ovocný strom, kterých na pastvinách v krajině ubývá a příroda se mi odvděčuje bohatými úlovky a zážitky.